

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 9. december 2021
Kontor: EU-retskontoret
Sagsbeh: Phung Zhi Lilly Ngo
Sagsnr.: 2021-614-2062
Dok.: 2242595

Notat til Europaudvalget og Retsudvalget om afgivelse af indlæg i EU-Domstolens præjudicielle sag, C-350/21, Spetsializirana prokuratura

1. Indledning

En bulgarsk ret har forelagt EU-Domstolen to præjudicielle spørgsmål om fortolkningen af artikel 5, stk. 1, og artikel 15, stk. 1, i direktiv nr. 2002/58/EF¹ (e-databeskyttelsesdirektivet). Det første spørgsmål angår, om det er i overensstemmelse med de nævnte bestemmelser at foretage generel og udifferentieret lagring af trafik- og lokaliseringsdata for en periode på 6 måneder med henblik på bekæmpelse af grov kriminalitet, hvis der opsættes visse garantier. Det andet spørgsmål angår bl.a., om det er i overensstemmelse med samme bestemmelser, at adgang til lagrede trafik- og lokaliseringsdata ikke er begrænset til det strengt nødvendige, og at de personer, hvis data de retsforfølgende myndigheder får adgang til, ikke har ret til at blive underrettet herom.

2. Sagernes faktiske omstændigheder

Spørgsmålene er rejst i forbindelse med en bulgarsk straffesag, hvor anklagemyndigheden har anmodet om adgang til trafikdata om fem personer, der er mistænkt for i berigelsesøjemed at drive handel med cigarer uden afgiftsbanderole som led i en kriminel gruppe.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor.

3. Regeringens interesse og synspunkter i sagen

Regeringen vil afgive indlæg i sagen, da den vedrører EU-medlemsstaternes muligheder for at pålægge teleudbydere at lagre og opbevare trafik- og lokaliseringsdata (logning) samt adgang hertil til brug for efterforskning og retsforfølgning af grov kriminalitet.

Den danske regering har sammen med en lang række medlemsstater tidligere adskillige gange argumenteret for, at teleudbyderne skal kunne pålægges at foretage generel og udifferentieret lagring af trafik- og lokaliseringsdata til brug for bekæmpelse af grov kriminalitet.

På trods heraf har EU-Domstolen anlagt og fastholdt en fortolkning af e-databeskyttelsesdirektivets bestemmelser, hvorefter grov kriminalitet ikke kan begrunde en sådan generel og udifferentieret lagring. I dom af 6. oktober 2020, *La Quadrature du Net*², fastslog Domstolen, at det eneste, der kan begrunde en generel og udifferentieret lagring af trafik- og lokaliseringsdata, er en trussel mod den nationale sikkerhed, som må anses for at være reel og aktuel eller forudsigelig. Med henblik på at bekæmpe grov kriminalitet må der ifølge Domstolen alene foretages målrettet lagring i form af eksempelvis personbestemt eller geografisk målrettet lagring.

Regeringen har på baggrund af Domstolens praksis foreslået en revision af de danske logningsregler. Lovforslaget blev fremsat den 18. november 2021 med henblik på ikrafttrædelse den 1. januar 2022³. Det foreslås, at der fremover vil skulle gælde en todelt ordning for registrering og opbevaring af trafikdata.

For det første foreslås en ordning, hvorefter Rigspolitiet meddeler udbydere pålæg om at foretage målrettet personbestemt og geografisk registrering og opbevaring af trafikdata (målrettet registrering og opbevaring).

² Jf. EU-Domstolens dom af 6. oktober 2020 i de forenede sager, C-511/18, C-512/18 og C-520/18, *La Quadrature du Net* m.fl.

³ Jf. Folketingstidende, 2021-22, A, L93

For det andet foreslås en ordning med generel og udifferentieret registrering og opbevaring, hvorefter justitsministeren bemyndiges til efter forhandling med erhvervsministeren at kunne fastsætte regler, der pålægger udbydere at foretage generel og udifferentieret registrering og opbevaring af trafikdata, når der foreligger tilstrækkeligt konkrete omstændigheder, der giver anledning til at antage, at Danmark står over for en alvorlig trussel mod den nationale sikkerhed, som må antages at være reel og aktuel eller forudsigelig (generel og udifferentieret registrering og opbevaring).

Det foreslås endvidere, at reglerne om adgang til registrerede og opbevarede oplysninger ændres, så de er i overensstemmelse med EU-retten. Det vil bl.a. indebære, at det efter forslaget alene vil være muligt at få adgang til oplysninger, der er registreret efter registrerings- og opbevaringspligterne i de foreslåede bestemmelser i retsplejeloven eller efter pålæg eller regler udstedt i medfør af disse bestemmelser, hvis det sker med henblik på bekæmpelse af grov kriminalitet eller beskyttelse af den nationale sikkerhed. Dette gælder dog ikke oplysninger om en slutbrugers adgang til internettet, som med retskendelse vil kunne tilgås med henblik på bekæmpelse af al kriminalitet.

Regeringen vil på den baggrund afgive indlæg i sagen, hvor det indledningsvist understreges, at det at regeringen er ved at indrette sine nationale regler i overensstemmelse med EU-Domstolens praksis, ikke ændrer ved, at regeringen gerne havde set en anden retstilstand, hvor medlemsstaterne kan pålægge teleudbydere at lagre trafik- og lokaliseringsdata generelt og udifferentieret med henblik på at imødekomme de reelle behov, som de retshåndhævende myndigheder har for effektivt at kunne bekæmpe grov kriminalitet.

I indlægget vil regeringen benytte lejligheden til at argumentere for, at den retstilstand, som regeringen er ved at indføre i sine nye nationale regler, er i overensstemmelse med EU-retten som senest fortolket af EU-Domstolen i La Quadrature du Net-dommen.

Regeringen vil i den forbindelse argumentere for, at det må anses som både begrundet og proportionalt at give adgang til oplysninger, der er

lovligt lagret ud fra hensynet til *den nationale sikkerhed*, med henblik på at bekæmpe *grov kriminalitet*. Denne fortolkning understøttes bl.a. af den højeste administrative domstol i Frankrig, Conseil d'États, fortolkning af La Quadrature du Net-dommen, hvorefter franske domstole vil kunne give myndighederne adgang til oplysninger lagret af hensyn til national sikkerhed med henblik på bekæmpelse af grov kriminalitet.

En sådan fortolkning finder efter regeringens opfattelse endvidere støtte i dele af EU-Domstolens praksis, hvor Domstolen bl.a. har udtalt, at adgang til data, som kan benyttes til at drage præcise slutninger om en persons færden, kan begrundes ud fra hensynet til bekæmpelse af *grov kriminalitet* eller forebyggelse af alvorlige trusler mod den offentlige sikkerhed⁴.

Endvidere vil regeringen argumentere for, at de retssikkerhedskrav, der eksempelvis stilles i dansk ret i forbindelse med selve adgangen til data, herunder særligt krav om retskendelse og krav til alvoren af den begåede kriminalitet, samt opbevaringsperioden på 1 år, taler for, at adgangen til data er yderst kontrolleret og dermed også proportional.

Det bemærkes, at spørgsmålet om, hvorvidt oplysninger lagret ud fra hensynet til national sikkerhed kan tilgås med henblik på bekæmpelse af grov kriminalitet, ligeledes er rejst i de forenede sager C-793/19 og C-794/19, SpaceNet m.fl., samt sag C-140/20, Commissioner of the Garda Síochána and Others, hvor regeringen også afgav indlæg. Generaladvokaten fremkom med sit forslag til afgørelsen den 18. november 2021.

⁴ Jf. bl.a. EU-Domstolens dom af 2. marts 2021 i sagen C-746/18, Prokuratuur, præmis 35, og EU-Domstolens dom af 2. oktober 2018 i sagen C-207/16, Ministerio Fiscal, præmis 54.